2022. JANUÁR 26. - כ"ד שבט התשפ"ב

בס"ד

Kol Jákov - Az orthodoxia hírei

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

• Székhely: 1074 Budapest, Dob utca 35. • Ny.sz.: CE/17069-2/2021. •

Felelős kiadó: Deutsch Róbert • Főszerkesztő: Cseh Viktor • 2. évfolyam 21. szám

Egy éves a Kol Jákov!

Egy évvel ezelőtt, a *Mispátim* hetiszakasz előtt indítottuk el a *Kol Jákov* újságot, az Orthodox Hitközség hivatalos lapját, mely igyekszik a nagy elődök emlékét megőrizni, tanításokat mondani a mai közösségnek s híreket adni a Hitközség életéből. Egy évvel ezelőtt, Zájin Ádárkor a MAOIH tagsága új elnököt választott *Deutsch Róbert* személyében, akinek az egyik első kérése volt, hogy indítsuk újra az autonóm orthodox zsidó sajtót, melyet 1925-ben *Groszberg Lipót*, *Reb Árje* zc"l kezdett el magyar nyelven, s melyet fia 1944-ig szerkesztett. Merésznek és talán szemtelennek hatna összehasonlítani a két lapot, s azok esetleges folytatásának tekinteni, de annyit biztosan állíthatunk, hogy a *Kol Jákov* a *Zsidó Ujság* szellemében alapítódott. Megalapításakor még alig néhány tucatnyi ember olvasta, de ma már hála az Örökkévalónak több százakhoz eljut a *Kol Jákov* s benne a két állandó rovata, *R. Paskesz Zev* hetiszakaszokhoz fűzött magyarázatgyűjteményeivel, illetve a jorcájt oszlopával, ahol hétről hétre egy-egy magyarországi nagy rabbi élete kerül felidézésre évfordulója alkalmából. A *Kol Jákov* az elmúlt egy évben beszámolt születésről s elmúlásról, brísről, bármicvóról, eljegyzésről, – egy szóval a zsidó életről, mely mostmár betűk formájában is nyomot hagyott és hagy az utókor számára. Az elmúlt egy évben beszámolhattunk a Kazinczy utcai orthodox nagyzsinagóga és komplexuma a zsidó mindennapokban betöltött még markánsabb jelenlétéről, arról, hogy a mindennapi imádkozás mellett az ünnepekkor, s több sábeszkor, ros chódeskor is nagyszabású közösségi eseményeknek is otthont adott. Többen kételkedtek, hogy a sokak által „túlságosan" szigorúnak tartott Kazinczy központ, alkalmas-e a szélesebb körű zsidó közösség bevonzására, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy igen. A Tóra tiszta és megmásítatlan útja vonzó lehet a közeledők számára is, s ehhez nem szükséges a *Sulchán Áruch* szabályain változtatni. De a *Kol Jákov* nem csak ezekről a jól sikerült ünnepi eseményekről számolhatott be, hanem azokról a fantasztikus rabbikról és dróséikról, melyek az elmúlt egy évben zsinagógáinkban elhangoztak. Szerkesztőségünk bízik abban, hogy a *Kol Jákov* a jövőben is a Tóra és a magyar orthodoxia autentikus orgánuma lesz.

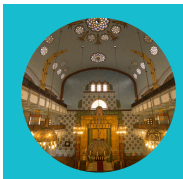

ADOMÁNYOZÁS

Legyen Ön is részese az egyik legszebb micvának, a cedáká parancsolatának és segítse Hitközségünk hitéleti és emberbaráti céljait! Köszönjük!

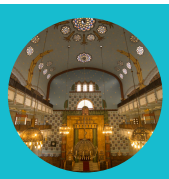

Számlavezető pénzintézet: Raiffeisen Bank, 1133 Budapest, Váci út 116-118.
Számlaszám: HU15-12001008-01483494-00100004
SWIFT/BIC kód: UBRTHUHB

HETISZAKASZ:

MISPÁTIM

פרשת משפטים

„Ne hordjál hamis hírt! Ne fogj kezet a gonosszal, hogy tanú légy az erőszakra!"

LUÁCH

Jan. 28. Szombat bejövetele: 16:20

Jan. 29. Szombat kimenetele: 17:30

Jan. 31. - יום כיפור קטן
מנחה: 16:00

Febr. 1.
א' דראש חודשאדר א'

Febr. 2.
ב' דראש חודשאדר א'

Mispátim (*2Mózes* 21:1.–24:18.)

„Aki embert lop, hogy eladja és megtaláltatik a kezében, ölessék meg. Aki átkozza atyját vagy anyját ölessék meg.” (*2Mózes* 21:16–17.) – Normálisan nem történhet meg, hogy egy fiú átkozza apját vagy anyját. Hacsak nem a fiú elkerült a szülői házból, eladták és idegenben nevelkedett föl, így nem ismeri apját, anyját – így eljuthat oda, hogy megátkozza őket. Az ellopott, eladott gyermek az, aki átkozza anyját, apját. Ezért, aki embert lop és eladja halál büntetést érdemel, hiszen ő az, aki azt okozza, hogy a gyermek atyját, anyát átkozza (Ibn Ezra).

„Ha megtalálják kezében a lopott dolgot, akár ökröt, akár szamarat vagy juhot élve, kétszereset fizessen.” (*2Mózes* 22:3.) – A Tóra alaptörvénye *mida köneged mida* – azaz, ahogy valaki viselkedik úgy viselkedik vele a Teremtő. Aki meglopja barátját, például ellop tőle öt aranyat, először is megfosztja barátját öt aranytól, másik oldalról keresni akar saját magának öt aranyat. Ezért azt mondja a Tóra, hogy fizessen duplát, ez lesz a *mida köneked mida*. Fizetnie kell most tíz aranyat a barátjának, ezzel elveszít öt aranyat és a barátja, akit meglopott keres ezen felül még öt aranyat. Ha ez nem így lenne, hanem csak azt kéne visszaadni amit lopott, akkor ő maga nem veszítene semmit, hiszen csak azt kellene visszaadnia amit úgyis ellopott. A másik oldalról a barátja nem keresne semmit rajta, csak azt kapná vissza amit úgyis ellopott tőle (Rábénu Báchje).

„Senkit özvegyet és árvát ne sanyargassatok.” (*2Mózes* 22:21.) – Azért vált át itt a Tóra többes számra „[...] ne sanyargassatok [...]” mert aki látja, hogy egy özvegyet vagy egy árvát sanyargatnak, és nem segíti az özvegyet, illetve az árvát úgy számít, mintha ő is sanyargatná (Ibn Ezra).

„Ha pénzt adsz kölcsön népemnek, a szegénynek melletted [...]” (*2Mózes* 22:24.) – A Talmud azt mondja, hogy nem szabad tanúk nélkül kölcsön adni. Adománynál azonban pont fordítva, a legnagyobb szint, ha úgy adunk, hogy senki sem tudja, azért, hogy a szegény ne szégyenüljön meg. Ezt mondja itt a Tóra: „Ha pénzt adsz kölcsön **népemnek”** – pénzt kölcsön – „népemnek”, vagyis tanúk előtt. „[...] a szegénynek **melletted**” – cödoket, adományt viszont „melletted” – csak négyszemközt (Ijun Jákov).

Gut sábesz! Paskesz Zev

RÁV DEUTSCH JOSZEF JISZRÁÉL JORCÁJTJA
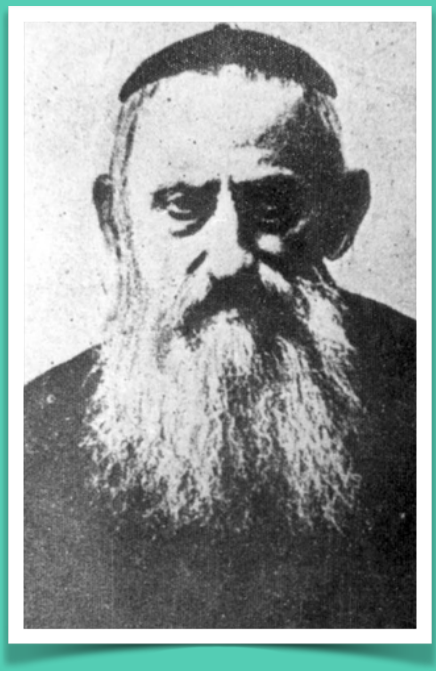
Idén január 29-ére, sábeszre esik a balassagyarmati rabbi, Ráv Deutsch Joszef Jiszráél (1843–1927) évfordulója, svát 27. A híres gyarmati gáon, Deutsch Áron Dávid rabbi házában látta meg a napvilágot, ahol magába szívta a Tóra szeretetét, s a biztos alapok elsajátítása után apjához hasonlóan Pozsonyba ment, hogy apja mesterének a fiánál, a Ktáv Szófernél tökéletesítse tudását. Apja örökét majdnem fél évszázadon keresztül, 48 éven át őrizte hűen. Szerénységét példázza, hogy írásait csak a halála után adták ki a fiai בן גרני címen. Ahogy a *Zsidó Ujság*ban megjelent nekrológjában írták: „Apró, filigrán termete is mintha csak azt példázta volna, hogy a fizikumból – a »gasmiosz«-ból – a lehető legkevesebbet, mert fontossággal egyedül a szellem – a »rochniosz« bír.” Emlékéből fakadjon áldás!